

L'ESDEVENIR DE LA GEOGRAFIA A LES ESCOLES NORMALS

per A. GOMEZ ORTIZ

Traduit per TONINA CLOQUELL
i ANGEL GENÉ

L'objectiu fonamental del present article és ressaltar l'evolució que la Geografia ha sofert al llarg de la present centúria en els estudis de Magisteri, incidint, a més, en el valor que la ciència geogràfica va merèixer en el marc educatiu de Catalunya.

Per tant es posarà de relleu, en primer lloc, la repercussió de la Geografia i del seu professorat en els plans d'estudi anteriors a la Llei General d'Educació de 1970, fent especial menció a les reformes de 1914 i 1931, i, en segon lloc, es tractarà la situació actual de la Geografia dins la carrera de Professors d'EGB, les perspectives futures així com les repercussions que pugui tenir dins els contextes de l'Educació General Bàsica.

1. LA REPERCUSIÓ DE LA GEOGRAFIA I DEL SEU PROFESSORAT EN ELS PLANS D'ESTUDI ANTERIORS A LA LLEI GENERAL DE L'EDUCACIÓ DE 1970

L'aparició de les Escoles Normals i, com a conseqüència, la dels mestres, es remunta a l'any 1839 (primera Escola Normal de Madrid). Anteriorment els mestres es feien després d'haver superat unes proves d'aptitud davant els tribunals de la Hermandad de San Casiano.

Però serà la Llei General de l'Ensenyament de 1857, essent el seu responsable D. Claudio Moyano i Samaniego, la que va institucionalitzar la formació dels mestres, creant una Escola Normal a cada capital de província i una Escola Anexas per a que els futurs mestres realitzassin pràctiques d'ensenyament. La llei de 1857,

denominada Ley Moyano, establia dos tipus de mestres:

Mestres elementals que se formaven a les Normals Elementals. A aquests centres feien dos anys d'estudi i d'entre les matèries a desenrotllar, en total 13, s'hi trobaven, a primer curs, una Geografia e Història i una segona Geografia e Història en el segon any.

Mestres superiors que aconseguien el seu títol a les Normals Superiors, després d'haver obtingut el grau de mestre elemental i superar dos cursos que tenien 16 matèries. Al llarg d'ells els alumnes havien de superar assignatures de Geografia e Història.

Com es pot comprovar, la Geografia va ocupar un lloc destacat en els plans d'estudis d'ambdues categories de mestres. L'inclusió d'aquesta matèria s'hauria d'entendre en el contexte ideològic i polític educacional. El coneixement de la pròpia nació, l'amor vers ses terres i homes era la finalitat de la Geografia de llavors, idees arrellades en el pensament romàntic i nacionalista dels últims decennis del segle XIX i que encara perduraren, en determinades esferes, fins ben entrat el segle XX.

La idea principal que presidia la formació de mestres era la de capacitar-los per a instruir en les primeres lletres als seus alumnes. D'aquí que els plans d'estudi que regulaven la preparació del mestre no tenguessin una preocupació adient en els aspectes psicològics, pedagògics i didàctics. En aquests sentit les metodologies ocupaven poc temps en el "currículum escolar", i es resumia l'art d'ensenyar en obtenir de l'alumne el memorisme i la recitació.

1.1. La reforma de 1914

La reforma educativa de 1914 va superar una fita important per a la Geografia, ja que el seu ensenyament s'encomana a professors especialistes, quedant d'aquesta manera deslligada de la Història. Durant l'any 1914 es du a terme la reforma de l'Educació Primària i la de les Normals. L'artífex va ser D. Eloy de Bullón, catedràtic de Geografia a la Facultat de Filosofia i Lletres de Madrid, essent ministre d'Instrucció pública D. Francisco Bergamin García.

El propi Eloy Bullón va senyalar a una conferència donada a Jaca l'any 1941, amb motiu de la celebració de la Primera reunió d'Estudis Geogràfics: "Quan, fa ja molts d'anys, vaig tenir l'honor de dirigir l'Educació Primària, vaig aconseguir introduir aquesta reforma en les Escoles Normals. En elles, a partir de la reorganització del 30 d'agost de 1914, de la qual assumesc íntegrament la responsabilitat, estan encomanades a distints professors l'ensenyament de la Geografia i de la Història.

La reforma iniciada va ocasionar una sèrie de canvis substancials, tant en la formació de mestres com en les Escoles Normals. Es poden destacar les següents:

a. Es va crear una sola categoria científica en la preparació dels mestres (quatre cursos en comptes de dos).

b. Es va elevar la categoria científica en la preparació dels mestres (quatre cursos en comptes de dos).

c. Es va obtenir la separació de la Geografia i de la Història i la del seu professorat.

d. Es va reorganitzar el quadre de matèries que havien de configurar la formació dels mestres. En aquest sentit la Geografia es va distribuir en quatre disciplines: En el primer curs, Nocions de Geografia i Geografia regional. En el segon, Geografia d'Espanya. Geografia Universal en el tercer curs, i en el quart Ampliació de Geografia d'Espanya.

En quant als aspectes menys positius de la referida reforma de 1914 hauríem de citar la poca atenció a la formació pedagògica i el nul interès per la Didàctica de les matèries, defectes que ja presentava la fins aleshores vigent Ley Moyano. El pla d'estudis cubria un total de 38 assignatures, entre les que només hi havia dues pedagogies (a 2.º i 3.º cursos) i una Història de la Pedagogia a desenrotllar a 4.º curs.

Sens dubte la reforma de 1914 va suposar un avenç per la Geografia en particular i per les Normals en general. El començament de segle va significar, a més, un desig de renovació didàctica ja que es vislumbra una sèrie de principis fonamentals de la pedagogia moderna. En aquest sentit és de destacar la concepció filosòfica que la "Institución Libre de Enseñanza" va tenir respecte de l'educació. Els seus dirigents i un elevat nombre d'educadors, convençuts del poder de formació de l'ensenyança activa, impulsaren particularment l'interès per les qüestions geogràfiques i per l'estudi del medi que envolta el marc escolar (H. Capel, 1976).

Paral·lelament a aquests fets la Geografia té a Catalunya un desenrotllament important, especialment en el camp pedagògic. La influència de la "Institución Libre de Enseñanza" (creada l'any 1876), la visita que, en 1906, feu a Barcelona un dels seus principals promotors, Giner de los Ríos, i, especialment, la política cultural de la Mancomunitat (1914-1923) foren factors molt positius en el marc didàctic de la Geografia, tant a nivell de l'Ensenyament Primari com en la formació dels mestres. A aquest respecte s'ha de fer referència als Estudis Normals de la Mancomunitat de Catalunya. La seva actuació, des de 1918

fins 1923 va estar dirigida per la línia pedagògica de l'escola activa. En els plans d'estudi, de tres anys, hi havia dues assignatures de Geografia de Catalunya, de caràcter obligatori i tres assignatures de Geografia, de manera opcional. Foren professors d'elles Pau Vila i Jaume Marcet.

A l'ensenyament primari s'assisteix també a una vertadera renovació pedagògica i d'ella fou la Geografia la disciplina més afavorida. La corrent didàctica que volia acostar l'alumne al propi entorn, per a que en ell investigàs i assimilàs coneixements teòrics, va suposar que els estudis de Geografia física i de Geografia humana ocupassin bastant de temps a l'horari escolar. A partir d'ara la feina del mestre no es limita a les quatre parets de la classe, sino que en el camp de les ciències naturals o socials l'excurció didàctica cobra un valor pedagògic inusitat. Sens dubte, la "Escola de Mestres" fundada per Joan Bardina en 1906, va significar un factor fonamental en el desenrotllament d'aquestes idees pedagògiques, al considerar el com el centre de l'escola. Aquest principi va afavorir particularment a la Geografia ja que les corrents pedagògiques emanades de Rousseau, Claparède, Montessori, Decroly, etc., motivaren que es desterràs l'ensenyament llibresc i dogmàtic per un altre actiu, viu. Es tendia a relacionar tot l'ensenyament amb el medi circumdant. A l'alumne se'l posava en contacte amb la natura: "es cercava que la llum del carrer impregnàs la classe ombrosa".

1.2. La reorganització de 1931

Amb l'arribada de la Segona República s'assisteix a un dels períodes de major transformació de l'ensenyament i en la formació dels mestres. Durant aquesta època les Normals adquireixen categoria universitària tant en els seus plans d'estudi com en l'alumnat. Aquesta innovació és recollida pel Decret de 29 de setembre de 1931, essent D. Marcelino Domingo ministre de Instrucció Pública i D. Rodolfo Llopis, catedràtic de Geografia de l'Escola Normal, responsable de l'Ensenyament Primari.

La carrera de Magisteri s'organitza

en quatre cursos, tres a la Normal i un dedicat a les pràctiques de l'ensenyament a una escola. L'ingrés a la Normal es realitzava per oposició i s'exigia el títol de batxiller. La superació dels quatre cursos donava plaça en propietat.

Des del punt de vista de l'ensenyament de la Geografia es va donar un pas endavant ja que el pla d'estudis completava la Metodologia de la Geografia, creant-se per ella una càtedra específica (art. 3.º de l'ordre de 30 d'octubre de 1931) (1).

Un altre aspecte d'aquesta reorganització de l'educació fou la Secció de Pedagogia de la Universitat de Madrid que va substituir a l'antiga Escola Superior de Magisteri i de la qual fou professor de Geografia l'insigne mestre D. Ricardo Beltrán y Rózpide. En aquella s'haurien de formar els professors de Normal, els d'Institut, els Inspectors d'Ensenyament Primari i els directors de grups escolars de més de sis cursos. Per l'ingrés es requeria el títol de llicenciat o el de mestre i un examen de selecció.

A Catalunya, en el camp de l'ensenyament, tal vegada l'aspecte més important fou la dotació de les càtedres de llengua catalana a les Escoles Normals estatals, l'autorització per a l'organització d'un Institut-Escola de segona ensenyança (9 d'octubre del 1931) així com la creació i funcionament de la Normal de la Generalitat (28 d'agost del 1931 i 19 de novembre del 1931).

Tant l'Institut-Escola com la Normal de la Generalitat significaren unes de les experiències pedagògiques més positives i fructíferes en el camp de la Geografia. Basta veure quins eren els professors encarregats del seu ensenyament, L. Solé Sabarís a l'Institut Escola i P. Vila i M. Santaló a la Normal. Tant a un centre com a l'altre els estudis geogràfics ocuparen un lloc relevant al "currículum escolar" fins al punt de considerar la Geografia com una de les ciències de més gran abast formatiu i educatiu pel fet d'integrar baix la seva concepció doctrinal els diferents sabers d'altres branques de caràcter naturalista i humà. En

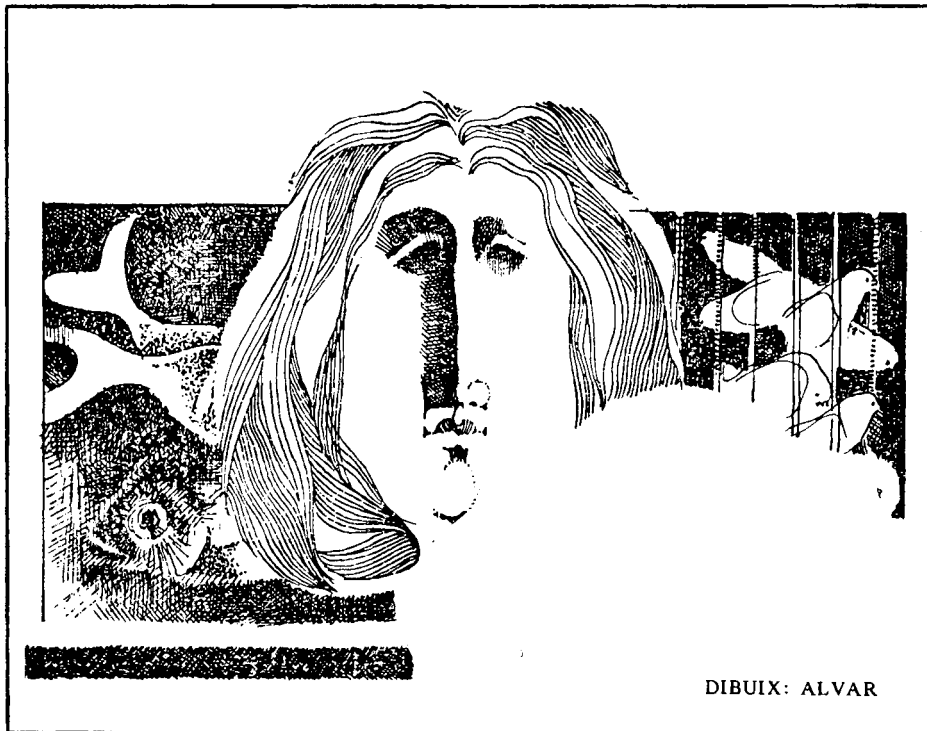
aquest sentit, el treball de camp i l'experimentació, com a mètodes didàctics, desterraren els procediments memorístics i la simple exposició del professor.

El naixement de l'Escola Normal de la Generalitat quedà expressat d'aquesta manera per un dels seus directors: "Aquesta Escola nasqué en moments de sincera efusió entre Catalunya i la República i a l'empar d'un ideal comú la cultura. La reconquesta de la vertadera sobirania nacional origina una nova actitud sentimental entre l'Estat i Catalunya, que brotà com una flor simbòlica d'entre les ruïnes del règim caigut..."¹

Tant a les Normals de Catalunya com a les de la resta de l'Estat espanyol es tendí a professionalitzar els estudis, per així la Geografia s'inclinà preferentment cap a la metodologia, per aconseguir-ho es combinen la teoria i la pràctica, s'estudia preferentment el medi i les relacions entre l'home i el seu entorn. El treball de camp i la investigació pasen a un primer pla. "La Geografia es fa amb els peus", afirmava P. Vila, volguent senyalar amb això la importància pedagògica que mereix l'excursió científica per a la Geografia.

Però hi ha una altra característica a aquesta classe de Normals noves creades per la República als seus plans d'estudis, és l'interés que es posa en les virtuts metodològiques i didàctiques del seu professorat. En aquest sentit és simptomàtica l'opinió de P. Chico Rello (1934, pp. 12-13): "El professor de la Normal ha d'estar forçosament saturat d'escola primària... Sense això, qualsevol saber no servirà per a res. El profà en els problemes de l'escola primària no els pot captar en el seu íntim sentit, en uns quants anys d'improvització".

La prova d'aquesta inquietud pedagògica i geogràfica que es respirava a les Normals han estat la sèrie de treballs que periòdicament es publicaven al seu òrgan de difusió "Revista de Escuelas Normales". Els articles referits a Geografia demostraven tant experiències educatives com temes de reflexió, de debat o científics, essent feal testimoni de l'interés que

suscitava tal disciplina als esmentats centres.

En aquest sentit cal esmentar l'aportació de M. Santaló (1929-1930) quant a l'abast i contingut actuals de la Geografia; P. Chico Rello (1931-1932-1934) sobre la metodologia de la Geografia; I. Reverte (1923) damunt les dificultats de l'ensenyament de la Geografia. Però la labor divulgadora (?) de la Geografia no quedà tancada a la "Revista de Escuelas Normales", el professorat d'aquestes escoles aconseguí d'assolir metes més llunyanes. La sèrie de manuals de Geografia General, d'Espanya, Universal i Descriptiva, destinats als alumnes de l'ensenyament mitjà i magisteri en donen fe, sense comptar l'elevat nombre d'estudis monogràfics apareguts devers aquells anys. Una tal producció científica ens prova la importància educativa que la Geografia arribà a despertar a les Escoles Normals, el nivell que hi tengué, per aquells anys, superà de molt al de les Facultats de Filosofia i Lletres. Com a referència apart dels professors abans esmentats és interessant donar els noms dels professors L. Doporto, R. Llopis, P. Vila, L. García Saiz, etc.

1.3. El periodo de la postguerra fins al pla de 1971

La Guerra Civil espanyola i l'arribada del nou règim va significar un canvi als enfonaments i renovacions pedagògiques iniciades. Les idees liberals de la Institució Lliure d'Ensenyament foren gairebé segades talment com amb la inquietud docent de les escoles catalanes. Una mostra d'aquest canvi radical fou suprimir la coeducació a les Normals, creant escoles masculines i femenines.

Quant a la càtedra de Geografia va perdre categoria científica quan es va unir a la d'Història.

Els primers plans d'estudi de la postguerra s'ocuparen de "capacitar" als aspirants a mestres. Fins al 1942 podrien ésser mestres els Batxillers, Alfereços provincials o militars de la "División azul" que superassin un cursset. El pla del 1942 restà organitzat en quatre cursos, s'ingressava a l'Escola Normal als 12 anys d'edat amb estudis primaris (M. de Guzmán, 1973).

Els plans de 1945 i 1950 exigien el títol de batxiller elemental per accedir a la Normal on es cursarien tres anys, acabats els quals s'hauria 47

de superar una revàlida. El pla de 1945 constava de 31 assignatures una de les quals, només, era la de Geografia —a segon curs—, “Ampliación y Metodología de las Letras”: Geografía. El pla de l’any 1950 juntà les assignatures de Geografia i Història, s’impartia (?) una “Geografía e Historia de España y su metodología” a primer curs i “Geografía e Historia Universal y su metodología” a tercer curs.

L’any 1967 hi va haver altra vegada un canvi de pla d’estudis que va durar fins al 1971. S’hi pretén professionalitzar la carrera i exigeix per ingressar el títol de batxiller superior, sense el preuniversitari. El nou pla s’organitza en tres cursos. Dos anys d’estudis i una prova de maduresa final a la Normal, i un tercer de pràctiques remunerades a una escola primària. S’hi preveu l’accés directe a les escoles Nacionals per als alumnes més brillants (devers un 20% de cada promoció). Al pla d’estudis la Geografia restà unida a la Història. S’estableix una “Didáctica de la Geografía e Historia” a primer, dedicant-li dues hores setmanals i una altra “Geografía e Historia y su Didáctica” a segon, dedicant-li però una hora i mitja setmanal.

2. L'ACTUAL SITUACIÓ DE LA GEOGRAFIA A LA CARRERA DE PROFESSORS DE E.G.B. I LES SEVES REPERCUSIONS A L'EDUCACIÓ GENERAL BÀSICA

Actualment la reglamentació dels estudis de professors de EGB queda articulada a ran de la Llei General d'Educació de l'any 1970 i de la O.M. del 15 de Juny del 1977. A partir d'aquí les antigues Escoles Normals es converteixen en Escoles Universitàries de Formació del Professorat de Educació General Bàsica, i queden incloses a la Universitat amb el rang de Escoles universitàries de Grau Mitjà. Per ingressar-hi es requereix el títol de batxiller superior i COU i superar un examen específic a l'Escola. La carrera s'organitza en sis cursos semestrals o tres cursos acadèmics i en acabar-los es rep l'especialització en Lletres, Ciències o Ciències Socials (qualcunes, endemés, Preescolar).

Es manté l'accés directe restringit a l'escola pública i general a la Universitat, passat un curs d'especialització.

Aquesta reforma, substancial per al conjunt de la carrera, no ha afavorit de ple la Geografia, encara que el nou pla d'estudis crea dues assignatures de Geografia, indepen-

dents de la d'Història, no parà esment al desdoblament de les càtedres de les disciplines esmentades ni valorà la importància que la Geografia ha de tenir a l'especialitat de Ciències Socials. En el camp didàctic la Geografia aconseguí d'independitzar-se totalment i això queda reflexat en observar que la seva projecció didàctica resta darrera l'assignatura anomenada “Didáctica de las Ciencias Sociales”.

Considerarem aquesta problemàtica des de els següents apartats:

1. L'escasa atenció de la Universitat cap a les Escoles de Formació del Professorat de EGB.

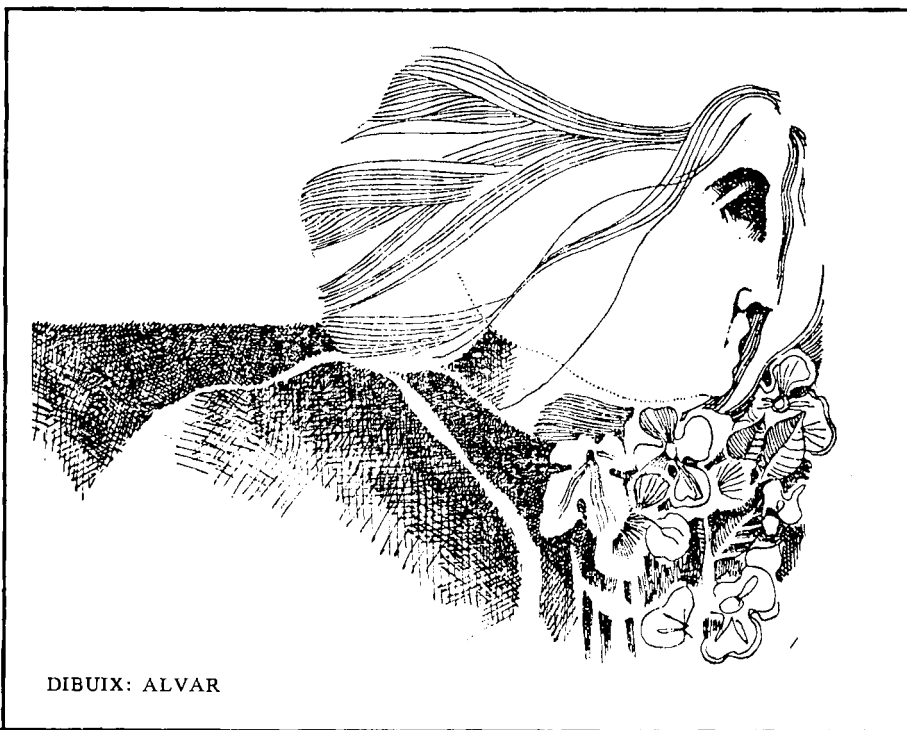
2. El pla d'estudis vigent.

3. El manteniment efectiu de les assignatures de Geografia i Història a una sola càtedra.

2.1. L'escasa atenció de la Universitat cap a les Escoles Universitàries del professorat de EGB

Si d'una part la integració de l'Escola Normal a la Universitat ha donat una consideració més científica cap als seus estudis, d'altra en el cas concret de la Geografia les coses no han canviat gaire respecte de plans d'estudis anteriors. Pensam que la Geografia així com està estructurada no compleix la finalitat que li pertoca. Per això ha ajudat ben poc la Universitat quan, paradoxalment, fou a aquestes Escoles on la Geografia assolí vertadera altura científica. Les paraules de J. Carandell (1927) respecte d'això son ben ilustratives: “La renovació geogràfica al nostre país ha estat impulsada per els professors de Geografia de les Escoles Normals en un sentit geogràfic humà i per els de l'Institut en un sentit geogràfic físic”.

La Universitat s'ha preocupat molt poc per la Didáctica de la Geografia. Tan sols coneixem dues excepcions, Barcelona i Murcia, quan aquesta matèria hauria d'esser obligada als plans d'estudis de les Seccions de Geografia, ja que, en definitiva, els llicenciats, majoritàriament, es dedicaran a la docència, impartint aquesta matèria als nivells de EGB, Batxillerat o Magisteri.

DIBUIX: ALVAR

No hi ha hagut contactes sistemàtics cara a un reciclatge o posta al dia de mètodes o tècniques d'ensenyament entre els Departaments de Geografia de les Universitats i els seminaris de Geografia de les Escoles Universitàries de EGB. Fins i tot els I.C.E.S. empenyen el seu esforç cap al professorat de Batxillerat o E.G.B., però sempre en forma de curssets de "Ciències Socials" i en contades ocasions amb la denominació de Didàctica o Metodologia de la Geografia.

Un altra aspecte a desenrotllar és el constituït per els col·loquis, Seminaris o Congressos de Geografia que es realitzen a nivell estatal o districte universitari, organitzats directa o indirectament per les Universitats. L'atenció que s'hi ha dedicat cap als problemes de la Geografia a les Escoles Normals ha estat ben minso. Com mostra el II Col·loqui Ibèric de Geografia (Lisboa, 1980). A les sessions de treball dedicades a l'ensenyament de la Geografia hi va haver ben poques referències a les Escoles Normals, malgrat algunes comunicacions incidien en el valor de la Geografia a la E.G.B. Si hem de dir ver també és cert que els professors de Geografia de les Escoles Universitàries de E.G.B., afectats directament, no presentaren alternatives.

Del punt de vista de la investigació, les actuals Normals, i com a conseqüència la Geografia no han rebut l'atenció necessària. A les partides del F.I.U. (Fons d'Investigació Universitària) que es lliuren a favor de les càtedres de les Universitats no s'els ha tengut en compte fins fa poc per la qual cosa la seva labor investigadora ha estat minsa o inexistent.

2.2. *El pla d'estudis vigent*

Si la seva estructura general ens pot parèixer adequada no ho pot parèixer la seva ordenació interna. El pla d'estudis es remunta al 1971, es a dir, d'onze anys ençà. El seu enfonsament és poc professional i tendeix més a que els alumnes accedesquin a la Universitat que no a que accedesquin a la seva professió a

una Escola de E.G.B. Pareix que el que es pretén, és formar minillicenciats en lletres o ciències en comptes de configurar professionalment el mestre.

No s'hi veu una relació entre l'Escola Normal i l'Escola de E.G.B. Encara que l'escull principal del pla és la saturació d'assignatures (en el cas de Barcelona prop de 40 en els tres anys), cosa que motiva que es pugui profunditzar en cap per manca de temps.

A l'actual Pla d'Estudis la Geografia, ens tornam referir a Barcelona, tan sols apareix a segon i tercer curs i únicament pels alumnes que segueixen l'especialitat de Ciències Socials. Hi ha una Geografia General a segon, entre 14 matèries, i una Geografia de països a tercer, entre 13 matèries. La Didàctica s'engloba al difús concepte de Ciències Socials, a tercer curs i s'hi inclouen tant la referida a Geografia com la d'Història. Les matèries de Geografia evidentment són incapaces de preparar adequadament al mestre en això. Encara és més greu el cas dels estudiants de Magisteri que no cursen l'especialitat de Ciències Socials i que, probablement n'hauran d'impartir les ensenyances sense haver-les cursat abans als seus anys d'estudi. L'actual ordenació de la E.G.B. (cicles inicial, mitjà i superior) preveu l'estudi de la localitat, comarca, regió, nació i grans conjunts mundials, aspectes temàtics que les assignatures de Geografia rarament tenen presents. No es vol senyalar amb això que els programes de Geografia de les Normals hagin d'estar supeditats als de E.G.B., però tals programes han de proporcionar al futur mestre un bagatge suficient de continguts, de recursos didàctics, d'esperit crític i de reflexió, per tal de, amb la seva ajuda, poder abordar amb èxit l'ensenyament de la Geografia i de les altres matèries que perfilen els diferents nivells de l'actual E.G.B.

2.3. *El manteniment efectiu de les assignatures de Geografia i Història a una sola càtedra*

Es un fet que rossega del 1939

ençà. Recordem que del 1914 ençà i fins la finalització del Pla Professional les matèries de Geografia i Història tengueren professors especialistes per cada una d'elles. La unificació posterior no ha beneficiat ni a la ciència, ni al professorat, ni a l'alumnat, ja que això ha repercutit en una minsa especialització i en un esblaimat interès per la investigació científica i educativa geogràfiques.

Creim que tal actitud és caduca, més quan existeix una Facultat de Geografia i Història emitint títols de llicenciat per ambdues seccions. Aiximateix però, la situació, teòricament, pareix que no seguirà així, ja que el Ministeri, a través de l'Ordre del 12 de Març del 1979, disposà el desdoblament de la càtedra de Geografia e Història de les Escoles Normals en Geografia i la seva didàctica i Història i la seva didàctica, encara, avui, aquest manament no s'ha efectuat.

Si es realitzàs un tal desdoblament la Geografia es veuria revitalitzada i afavorides les seves càtedres, ja que les actualment vacants i les creades a l'efecte serien ocupades per llicenciats en Geografia i no de la forma com s'han cobert les darreres Agregadurries sortides a oposició i celebrades el juny del 1981, a les quals s'oposava a Geografia i Història conjuntament.

3. PERSPECTIVES ESPERANÇADORES

Però malgrat tots aquests aspectes negatius i poc gratificants no voldríem esser derrotistes, estam esperançats a que la Geografia a les Escoles Normals trobarà el lloc que mereix. Aquesta esperança la volem recolzar a les següents raons:

a. Primerament sembla haver-hi un ferm desig, tant per part del Ministeri com del professorat d'aquestes Escoles, que la carrera de Professor de E.G.B. i el seu actual pla d'estudis se sotmetin a una fonda i eficaç previsió. En aquest sentit cal fer referència a les Jornades de Segovia, celebrades el Febrer del 1980, al Seminari que es fé a Màlaga la tardor del 1981 i a les reunions celebrades a Madrid als primers mesos del 49

1982. Tant a un cas com als altres el desig dels organitzadors i assistents fou el de trobar el lloc precís que les Escoles Universitàries de E.G.B. i el del professorat que s'hi forma han d'ocupar a la societat i per això se discutí llargament sobre els plans d'estudis i la labor que han de fer els futurs mestres.

Pensam que en aquesta línia d'actuació el Ministeri ha de comptar amb l'experiència del professorat de les Normals, dels inspectors de E.G.B. i de les diferents entitats en que s'organitzen els actuals mestres. Tots han d'opinar amplament i senyalar les errades i els encerts que avui ofereix el "currículum escolar" vigent. Prendre com a punt de referència quina ha d'esser la missió dels mestres a una societat pluralista i en continua evolució,

Senyalar el quadro de disciplines bàsiques que és necessari preveesqui el futur pla d'estudis, tant les encaminades a una formació psicopedagògica com aquelles altres que cerquen continguts i metodologies específiques. En aquest sentit convidam a que el tractament que s'hi faci de la ciència geogràfica sigui adequat, distribuint-la al conjunt de la carrera, de manera coherent, procurant cobrir, a distintes escales, tant els aspectes físics i humans sense oblidar d'arrelar els coneixements teòrics a l'entorn més immediat i al nacional.

b. Una qüestió especial és la perfilada per la inestabilitat del personal no numerari i el de la separació de diverses càtedres. D'una part la projectada Llei d'Autonomia Universitària (LAU) pareixia que donaria resposta vàlida a la situació crítica en que es basava el professorat no numerari. La retirada d'aquesta llei, la primavera passada, ha significat mantenir encara vigent la problemàtica laboral del Professorat interí i contractat. La situació en que aquests docents es tenen beneficia ben poc la Universitat i menys encara els alumnes i llur professors, ja que la inestabilitat en que aquests es troben no facilita que es faci una labor eficaç d'esperar que el Ministeri hi trobarà una solució vàlida a aquesta anòmala situació. La resposta podria esser la convocatòria immediata d'un concurs-oposició restringit de totes les places vacants existents i la creació d'altres, en nombre suficient, per a tots aquells professors que per determinades raons, no poguessin accedir-hi, però sempre assegurant-los un lloc docent.

La segona qüestió fa referència a les càtedres. Pareix imminent la Resolució que reguli l'adscripció a Geografia o Història dels actuals professors numeraris d'aquestes disciplines, cosa amb la qual es donaria compliment a la Ordre Ministerial del 12 de Març de 1979.

En aquest sentit és molt esperançador l'escrit datat el 19 de gener del 1982, remittit per la Direcció General d'Ordenació Universitària i Professorat a tots els Rectors de les Universitats amb el fi de determinar les diferents situacions del professorat afectat, derivades del compliment de la Ordre referida.

Posar en pràctica el desdoblament de les càtedres suposarà una revitalització de la Geografia, ja que l'accés del nou professorat serà a plaça amb denominació més específica, per la qual cosa, en principi, els llicenciats en Geografia i Història (Secció de Geografia) seran els que preferentment aspirin a les vacants existents.

c. La investigació a les Escoles Normals és un altre aspecte per con-

siderar. Fins ara la investigació dels respectius camps didàctics de les ciències que componen els estudis de Magisteri ha estat minsa o inexistent. Hi ha hagut pocs Seminaris de les Escoles Normals que s'hagin beneficiat dels plans d'investigació. Per ventura se n'hauria de cercar la causa al poc interès que han mostrat aquests centres al camp de la investigació i això ho proven les contades aportacions al camp didàctic que en surten. Altra cosa ha estat la figura aïllada del professor interessat en treballs d'investigació concrets.

Aquesta és una situació que ha d'acabar. Tant el Professorat de les Escoles Universitàries de E.G.B., com la Universitat com el mateix Ministeri han de tèmber-se'n del valor de la investigació a les Escoles Normals. La labor d'aquets centres docents no ha d'esser únicament a formar mestres, també s'han de descobrir o perfeccionar noves tècniques docents noves metodologies en les diferents disciplines del seu "currículum escolar". I per això els professors han d'estar convençuts, la Universitat encamina tals aspiracions i el Ministeri posar els mitjans econòmics.

Un darrer aspecte desitjaríem senyalar: la relació de les Escoles Normals amb la seva Universitat respectiva i concretament amb els seus departaments de Geografia. Es, sens dubte, un dels aspectes al qual se li ha de parar més esment. S'han d'establir contactes entre el Professorat de Geografia dels Seminaris de les Escoles Universitàries de E.G.B. i el dels departaments de Geografia de les respectives Facultats, tant a nivell científic com didàctic i la mateixa podríem dir amb els I.C.E.S. No és prudent que s'ignorin entre ells.

Ja queda entès i, com vaig tenir ocasió de manifestar a d'altres escrits, tota la problemàtica que hem embastat es congria en voler entendre el significat educatiu que té la Geografia i en voler assimilar la seva projecció social, tant per part de les autoritats acadèmiques com per part dels propis professors.